LERNEN IST KEIN AUSWENDIGLERNEN, SONDERN EIN VERSTEHEN

LEHRERIN FÜR DEUTSCH AM

1. Technikum im

Vobkent-Distrikt, Region Buchara

Raximova Sitora Xamza qizi

Annotation (Deutsch): Ushbu maqolada nemis tilini o‘rganishda “Lernen ist kein Auswendiglernen, sondern ein Verstehen” tamoyilining ahamiyati, tilni faqat yodlash orqali emas, balki chuqur tushunish orqali o‘zlashtirish zarurligi ilmiy asosda yoritilgan. Shuningdek, ushbu yondashuvning grammatik mavzularni, xususan Konjunktiv kabi murakkab kategoriyalarni o‘rganishdagi o‘rni, tushunishga asoslangan o‘qitish usuli o‘quvchilarning mantiqiy fikrlashini rivojlantirishi, grammatik shakllarni kontekstda to‘g‘ri qo‘llash imkonini berishi va kommunikativ kompetensiyani oshirishi haqida umumiy ma’lumot keltirilgan.

Schlüsselwörter: Nemis tili, o‘qitish metodikasi, tushunish, yodlash, Konjunktiv, grammatika, kontekst, kommunikativ kompetensiya, til o‘rganish, didaktika.

Nemis tilini o‘rganish jarayonida grammatika va uning murakkab kategoriyalarini to‘g‘ri tushunish muhim ahamiyatga ega. Ko‘plab o‘quvchilar tilni o‘rganishda qoidalarni mexanik yodlashga harakat qiladilar, biroq bu yondashuv har doim ham samarali natija bermaydi. Chunki haqiqiy til kompetensiyasi faqat qoidalarni yodlash orqali emas, balki ularni chuqur anglash va amaliy nutqda qo‘llash orqali shakllanadi. Shu bois “Lernen ist kein Auswendiglernen, sondern ein Verstehen” — ya’ni “O‘rganish bu yodlash emas, balki tushunishdir” degan tamoyil til o‘rganish jarayonida asosiy o‘rin tutadi.

Ayniqsa, nemis tili grammatikasida Konjunktiv kabi murakkab kategoriyalarni o‘zlashtirishda bu tamoyilning ahamiyati yanada yaqqol ko‘rinadi. Konjunktivni faqat shakllarini yodlash emas, balki uning ma’nosi, vazifasi va qo‘llanish holatlarini tushunish orqali o‘rganish talab etiladi. Aks holda, o‘quvchilar Konjunktiv I va Konjunktiv II shakllarini chalkashtirib yuborishlari mumkin.

Nemis tilini o‘rganishda muvaffaqiyatga erishish uchun faqat grammatik qoidalarni eslab qolish yetarli emas, balki ularning ichki mazmunini anglab yetish muhimdir. Ayniqsa, “Lernen ist kein Auswendiglernen, sondern ein Verstehen” tamoyili Konjunktiv kabi murakkab grammatik hodisalarni o‘zlashtirishda asosiy metodik yondashuv bo‘lib xizmat qiladi. Chunki til strukturasi mexanik yodlash orqali emas, balki mantiqiy tushunish va kontekstda qo‘llash orqali mustahkamlanadi.

Konjunktivni o‘rganishda o‘quvchilar ko‘pincha shakllar va tugallanishlarni yodlashga e’tibor qaratadilar, biroq bu yondashuv real nutqda to‘liq samarali bo‘lmaydi. Masalan, bir xil grammatik shakl turli vaziyatlarda turlicha ma’no ifodalashi mumkin, shuning uchun uning vazifasini kontekst orqali tushunish zarur. Bu esa tilni “qoidalar majmuasi” sifatida emas, balki “ma’no tizimi” sifatida o‘rganishni talab etadi.

Tushunishga asoslangan o‘rganish jarayonida o‘quvchi grammatik shaklning nima uchun qo‘llanilayotganini tahlil qiladi. Bu yondashuv Konjunktivni faqat formal kategoriya sifatida emas, balki kommunikativ vosita sifatida qabul qilishga yordam beradi. Natijada o‘quvchi tayyor gaplarni takrorlashdan ko‘ra, o‘z fikrini mustaqil shakllantirishga o‘tadi.

Shuningdek, nemis tilini o‘rganishda kontekstual yondashuv muhim ahamiyatga ega. Bir xil grammatik tuzilma turli matnlarda turli ma’no yukini bajarishi mumkin. Shu sababli o‘quvchi har bir misolni alohida holat sifatida emas, balki umumiy kommunikativ vaziyat bilan bog‘liq holda tahlil qilishi lozim.

Bundan tashqari, tushunishga asoslangan o‘qitish usuli o‘quvchilarning tilga bo‘lgan munosabatini ham o‘zgartiradi. Ular qoidalarni majburiy yodlashdan ko‘ra, ularni anglab, o‘z nutqida ongli ravishda qo‘llashga o‘tadilar. Bu esa nutqning tabiiyligi va ravonligini oshiradi.

Umuman olganda, nemis tilini samarali o‘rganish jarayoni mexanik yodlashdan ko‘ra, mazmunni chuqur anglashga asoslanishi kerak. Aynan shu yondashuv Konjunktiv kabi murakkab grammatik mavzularni o‘zlashtirishni yengillashtiradi va til kompetensiyasini sifat jihatdan yangi bosqichga olib chiqadi.

Xulosa qilib aytganda, nemis tilini o‘rganishda “Lernen ist kein Auswendiglernen, sondern ein Verstehen” tamoyili muhim didaktik asoslardan biri hisoblanadi. Bu yondashuv tilni faqat qoidalarni yodlash orqali emas, balki ularning mazmunini chuqur anglash va amaliy vaziyatlarda qo‘llash orqali o‘zlashtirish zarurligini ko‘rsatadi.

Tahlillar shuni ko‘rsatadiki, mexanik yodlashga asoslangan o‘qitish usuli o‘quvchilarda qisqa muddatli bilim hosil qilishi mumkin, biroq barqaror kommunikativ kompetensiya shakllantirishda yetarli emas. Aksincha, tushunishga asoslangan o‘rganish jarayoni o‘quvchilarning mantiqiy fikrlashini rivojlantiradi va grammatik hodisalarni kontekstda to‘g‘ri qo‘llash imkonini beradi.

Konjunktiv kabi murakkab grammatik mavzularni o‘zlashtirishda ham aynan mazmunni anglash, misollarni tahlil qilish va real nutqiy vaziyatlarda qo‘llash samarali natija beradi. Bu esa o‘quvchilarning til ko‘nikmalarini yanada mustahkamlashga xizmat qiladi. Nemis tilini o‘qitish va o‘rganish jarayonida tushunishga asoslangan yondashuvni qo‘llash til kompetensiyasini rivojlantirishning eng muhim omillaridan biri hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. E.A. Migranova, Sh.X. Poziiova Kasbiy pedagogik faoiiyatga kirish / O‘quv qo‘llamna. - Toshkent: “Tafakkur bo‘stoni”, 2018 y. - 200 bet

2. I.V. Grosheva, L.G.Yevstafeva, D.T.Maxmudova, Sh.B.Nabixanova, S.V.Pak, G.E.Djanpeisova "Ilk qadam" davlat o'quv dasturi T: 2022.
3. F.Qodirova, Sh.Toshpo'latova, M.A'zamova. "Maktabgacha pedagogika".-T., "Ma'naviyat". 2019 y.- 688 bet
4. Sh.A. Sodiqova "Maktabgacha pedagogika". "Tafakkur sarchashmalari" T:. 2013 y.- 288 bet.
5. N.M. Qayumova "Maktabgacha pedagogika", "TDPU" nashriyoti T:. 2013 y- 184 bet.
6. A.A. Xoliqov. Pedagogik mahorat. Darslik. Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi. – T.: Iqtisod-moliya, 2011 y. -420 bet.
7. Raxmonova Sojida Muxammadovna. "Preparing the graduate students of primary education for innovative professional activity". Web of Scientist: International Scientific Research Journal (WoS) ISSN: 2776-0979, Volume 4, Issue 8, August, 2023. Pages 288-293
8. Raxmonova Sojida Muxammadovna. "Practical features of preparing primary education students for professional activity" science and innovation in the education system, 2(9), 67–71. https://doi.org/10.5281/zenodo.8314153. 31.08.2023 y
9. Рахмонова Сожида Мухаммадовна. "Педагогико-психологические особенности подготовки учителей начальных классов к инновационной профессиональной деятельности. Innovative research in the modern world: theory and practice, 2(23), 92–94с. 11(39)-son 31.08.2023 y
10. S.M.Raxmonova Didactic possibilities of improving the methodology for preparing future educators of the preschool educational organization for innovative professional activities. Pindus Journal of Culture, Literature, and ELT ISSN: 2792 – 1883 | Volume 2 No. 12 https://literature.academicjournal.io

16.12.2022 y.36-40 bet.

11. S.M. Raxmonova Мактабгача таълим ёшидаги болаларга таълим беришда компетенциявий ёндашув. Respublika OAK. Илимий-методикалық журнал 5/1 2022 y.101-105 bet
12. S.M. Raxmonova Bo‘lajak pedagoglarni innovatsion kasbiy faoliyatga tayyorlashda o‘z-o‘zini shakllantirish va mukammallashtirishga o‘rgatish. Respublika OAK. Илимий-методикалық журнал. ¾. 2023 y. 141-146